

Handläggare
Jenny Weimer
Telefon: 08-508 28 181

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2017-03-14 p. 15

Tillsynsrapport PCB i byggnader 2016

Rapport från miljöförvaltningen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten ”Tillsynsrapport PCB i byggnader 2016”

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

I denna rapport redovisar miljöförvaltningen arbetsläget vad avser arbetet med sanering av PCB. PCB och liknande ämnen, som dioxiner, är giftiga och långlivade och innebär särskilda risker för både människans hälsa och vår miljö. PCB är ett mycket miljö- och hälsoskadligt ämne som bland annat visat sig kunna påverka immunförsvar, fortplantning och cancerutveckling.

Problemet med PCB i byggnader uppmärksammades på allvar i slutet av 1990-talet och ett omfattande arbete har sedan dess bedrivits för att komma till rätta med problemet.

Byggsektorns kretsloppsråd drev under perioden 1998 - 2002 projektet "PCB i byggnader" i byggnader uppförda eller renoverade 1956 – 1973. De åtaganden som branschen gjorde avseende saneringar/avlägsnande av PCB infriades dock inte. År 2007 kom därför förordning (2007:19) ang. PCB m.m. som bl.a. reglerar inventering och avlägsnande av PCB-haltiga fog- och golvmassor. Här angavs sluttider för såväl inventering som sanering av materialet.

Förvaltningen har arbetat med frågan sedan slutet av 1990-talet och de aktiviteter som varit aktuella sedan PCB-förordningen kom är:

- Under 2009 och 2010 förelade miljöförvaltningen ett stort antal fastighetsägare att inventera sina byggnader med avseende på PCB-förekomst. Föreläggandena byggde på det underlag som fanns i miljöförvaltningens PCB-register.
- Under 2012 skickades uppmaningar att inventera till ett antal fastighetsägare som tidigare (i början av 2000-talet) sluppit ifrån inventeringskravet, t.ex. för att byggnaden fasadrenoverats och den eventuella PCB-fogen därigenom blivit svåråtkomlig.
- Därefter gick uppmaningar ut till de som ägde byggnader där förvaltningen kände till att de fogats om innan år 1999.
- Inför det första slutdatumet för sanering, 30 juni 2014, informerades samtliga aktuella fastighetsägare.
- Inför det andra slutdatumet har de fastighetsägare som äger byggnader där saneringen skulle vara slutförd 30 juni 2016 fått påminnelsebrev. Likalydande brev har också skickats till de fastighetsägare som fått dispenser som löpte ut under år 2016, sammanlagt skickades 75 brev.
- Alla byggnader på fastigheter som finns i förvaltningens PCB-register är sedan mars 2016 inventerade.
- Under hösten 2016 har förvaltningen förelagt fastighetsägare med byggnader med PCB där datum för sista dag för avlägsnande har passerat. Föreläggandena utformas som krav på att sanering ska genomföras, och slutrapporteras, inom en viss tid t.ex. fyra månader efter man fått beslutet. I januari 2017 kvarstår ett tiotal fastigheter att förelägga.

I miljöförvaltningens PCB-register finns idag drygt 2600 byggnader från den aktuella perioden 1956-1973. Grunden för detta register utgörs av ett uttag från fastighetsdata av fastigheter med byggnadsår 1956-1973. En rad byggnader/fastigheter har, av olika skäl, under hand friklassats eller fått dispens från inventering. Orsaken till att man inte bedömt inventering nödvändig varierar och här kan t.ex. nämnas att mycket små byggnader/kiosker fanns med i det första urvalet. Andra skäl är att byggnader rivits, brunnit ner, felaktigt angivna byggår m.m. Det faktiska antalet fastigheter med byggnader som behövt inventeras blir därför dryga 2 500 stycken.

Totalt har det påträffats 810 byggnader som vid inventering visat sig ha saneringspliktig fog, såväl hög- som låghaltig. Enligt de uppgifter som förvaltningen har (2017-01-25) är 575 av dessa sanerade, 60 byggnader är saneringsanmälda och 49 byggnader är delvis sanerade. Antalet byggnader som är inventerade med PCB-halt över 500 mg/kg och som inte är åtgärdade är 45 (dispens från sluttiden har medgivits), till vilket ska läggas antalet byggnader

inventerade med låghaltig fogmassa, 50-499 mg/kg, som är 81 stycken.

Sammantaget beräknas 91 % av byggnadsbeståndet från 1956 – 1973 vara sanerat/fritt från PCB. Då en stor andel, 64 %, av det aktuella beståndet redan från start var PCB-fritt kan ett mer belysande mått vara hur stor andel av byggnader med höghaltig fog som åtgärdats, andelen uppgår idag till 80 %.

Det finns ett mörkertal i fråga om PCB i äldre byggnader som renoverats/byggt om under perioden 1956-73. Äldre bristfälliga inventeringar liksom dåligt utförda saneringar/omfogningar innebär att mer PCB än vad som är känt idag kan finnas kvar i byggnadsbeståndet.

Den 30 juni 2016 var den andra tidsgränsen för sanering av byggnader med PCB-halt över 500 mg/kg. De som berördes var byggnader med byggår 1970-1973, samt industribyggnader och invändiga fogar. I början på 2016 skickade förvaltningen brev till samtliga berörda fastighetsägare vilket har genererat såväl förfrågningar kring själva PCB-förekomsten som förutsättningarna för dispens m.m. Efter 30 juni 2016 har förvaltningen förelagt fastighetsägare med byggnader med PCB att sanera. I en del av ärendena har saneringar startat, en del har sökt dispens för att senarelägga sanering och i vissa fall har skälet varit att ytterligare utredningar krävts på grund av brister i tidigare inventeringar.

Under år 2016 har miljöförvaltningen startat drygt 140 st ärenden gällande PCB. Merparten av dessa, ca 60 st, avser saneringsanmälningar och omkring 45 st har varit dispenser. Här avses både nya dispenser och förlängningar av tidigare dispenser. Övriga ärenden har varit administrativt arbete såsom avgifter, förfrågningar, inventeringar, utredningar m.m.

Situationen i Stockholm överensstämmer mycket väl med förhållandena i övriga landet som redovisats i Naturvårdsverkets rapport, ”Uppföljning gav sanering av PCB i fog- och golvmassor” (okt 2015). Här anges att 70 – 85 % av fogmassorna är sanerade, att tillsyn över saneringarna krävs samt att det är önskvärt att kommunerna skärper kontrollen vid rivning.

Bilaga
Tillsynsrapport PCB i byggnader 2016